

Pfv.II.20.141/2013/7.

A Kúria a dr. Unger Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Tóth Pál ügyvéd által képviselt alperes ellen a Dunaújvárosi Városi Bíróságnál 9.P.21.315/2011. számon megindított és a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pf.21.181/2012/2. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által 17. és Pfv.3. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. november 26. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 50.000 (Ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes házasságát a bíróság az 1998. február 20-án jogerőre emelkedett ítéletével felbontotta. Bár a köztudottan nagyon jó módú felperes a volt feleségével az életközösséget már 1995. évben megszakította, a családja részére a vagyoni támogatást változatlanul megadta.

A peres felek 2009. szeptember végén vagy október elején az alperes munkahelyén, egy benzinkúton ismerkedtek meg, ahová a felperes kezdetben kizárólag az alperes társasága miatt járt be. A rendszeres beszélgetéseik eredményeként jó, illetve közeli baráti kapcsolatba kerültek, randevúik alkalmával B.-re, illetve C.-re utaztak és a felperes a barátainak a barátnőjeként mutatta be az alperest. Novemberben a felek között már szexuális kapcsolatra is sor került, decemberben pedig a felperes már szerelmet érzett az alperes iránt.

Az alperes beszámolt a felperesnek arról, hogy 2006. óta élettársi kapcsolatban él T. K.-val, de a kapcsolatuk már megromlott és szakítani fognak.

Az alperes ekkoriban az édesapja tulajdonában lévő rossz műszaki állapotú személygépkocsit használta, ezért a felperes felajánlotta az alperesnek, hogy vásárol neki egy személygépkocsit. A felek az interneten találtak rá a perbeli gépkocsira, majd a felperes folytatott ügyleti tárgyalásokat az eladóval és megállapodott vele abban, hogy 2010. januárjában kötik meg majd az adásvételi szerződést.

2009. szilveszter éjszakáját a felperes - az akkor éppen munkában lévő - alperessel együtt töltötte a benzinkúton.

2010. január 4-én a felek együtt utaztak T.-ra és megvásárolták a Peugeot 207 típusú személygépkocsit. Az adásvételi szerződésben vevőként az alperes szerepelt, de az 1.700.000 forintos vételárát a felperes fizette ki az eladónak.

2010. februárjában a peres felek - a felperes költségén - több mint egy hetet Dubaiban töltöttek.

Az alperes ezt követően sem szakította meg a T. K.-val fennálló kapcsolatát, 2010. áprilisában egy wellness szállodában töltött vele egy hétvégét. Ezzel összefüggésben a felek között konfliktusra került sor, ezért a közösen tervezett spanyolországi kirándulásukra nem utaztak el, a kapcsolatukat azonban végleg nem szakították meg.

2010. szeptemberében a felek közötti szerelmi viszony véget ért, testi kapcsolatuk azonban ekkor már hosszabb ideje nem volt. A felperes az alperes hűtlen magatartására hivatkozva a kapcsolatot maga sem kívánta tovább folytatni, az alperes pedig nem ragaszkodott a felpereshez és ekkor még az élettársi kapcsolatát fenntartotta, a későbbiekben, 2010. decemberében azonban T. K.-tól elköltözött és az élettársi kapcsolatot is végleges jelleggel megszakította.

2010. decemberében a felperes a lakására hívta az alperest és követelte tőle, hogy írja alá a perbeli gépkocsi tulajdonjogának a reá való átruházását célzó adásvételi szerződést, ezt azonban az alperes megtagadta.

2011. januárjában a felperes a d.-i Peugeot szervízhez kérette az alperest, majd a felek a perbeli gépkocsival a felperes garázsához hajtottak, ahol a felperes ismét magának követelte az autót.

A felperes keresetében az alperes arra való kötelezését kérte, hogy az általa ajándékba vásárolt gépkocsit ajándék visszakövetelése jogcímén adja át neki, mert őt a hosszú távú szerelmi kapcsolat reménye indította az ajándékozásra, ez a feltevése azonban alperes hűtlen magatartása miatt végleg megghiúsult.

Az alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra való hivatkozással, hogy az ajándékozásra nem a felperes által állított feltevésben, hanem azért került sor, mert a felperes szégyellte, hogy ő rossz állapotú autóval jár a találkozókra. Hangsúlyozta, hogy ő az autót nem kérte, a felek között kizárólag „szeretői” viszony volt, hiszen mindketten párkapcsolatban éltek, de komolyabb szerelmet egyikük sem várt a másiktól, a felperes vagyoni helyzetéhez mérten pedig az ajándék egyéként is szokásos mértékű.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a Peugeot 207 típusú gépjárművet a felperes tulajdonába adta, és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja a felperes birtokába a gépjárművet annak törzskönyvével együtt, és fizessen meg részére 160.000 forint perköltséget.

Az ítéletének indokolása szerint az elsőfokú bíróság a felperes keresetét azért találta alaposnak, mert véleménye szerint a felperes az ajándékozás alkalmával egyértelműen az alperes tudomására hozta, hogy vele komoly szerelmi, érzelmi kapcsolatot tervez. Az ajándékozás körülményeiből, valamint az ajándék értékéből a megajándékozott számára felismerhetőnek kellett lenni azon feltevésnek, hogy a felperes a felek kapcsolatát hosszú távra tervezi.

Mivel a felperes ezen feltevése az alperes hibájából - élettársával ígérete ellenére nem szakított - utóbb véglegesen meghiúsult, az alperesnek a Ptk. 582. § (3) bekezdése szerint az ajándékot vissza kell adni.

Az elsőfokú bíróság az alperes azon védekezését, hogy a gépkocsi a felperes vagyoni helyzetéhez mérten szokásos mértékű ajándék volt, azért nem fogadta el, mert álláspontja szerint az ajándék értékénél nem kizárólag az ajándékozó vagyoni helyzetét, hanem a megajándékozott gazdagodását is figyelembe kell venni.

Utalt végül az elsőfokú bíróság arra, hogy amennyiben a felperes valóban a titkos légyottokon való megjelenés megkönnyítése céljából vette volna az autót az alperesnek, az ajándékozási szerződés jó erkölcsbe ütközne, így a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján érvénytelen lenne, és az eredeti állapot helyreállítása válna szükségessé.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezéssel élt annak megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása iránt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 127.500 forint első- és másodfokú perköltséget, és az államnak felhívásra 136.000 forint fellebbezési illetéket.

A döntését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen hivatkozott a Ptk. 582. § (3) bekezdésére, amely szerint az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket akkor is, ha az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékot adta, utóbb véglegesen megghiúsult, és e nélkül az ajándékozásra nem került volna sor. Helyesen hivatkozott arra is, hogy a „feltevés” nem azonosítható az ajándékozó általános érzelmi elvárásaival, hanem konkrétan kinyilvánított, a megajándékozott számára is felismerhető feltevést kell kifejezésre juttatnia.

Tévedett azonban akkor, amikor azt állapította meg, hogy a felperes az alperes számára is felismerhetően kinyilvánította azon feltevését, miszerint hosszú távú érzelmi kapcsolat reményében adta az ajándékot.

A per során egyik fél sem vitatta, hogy megismerkedésük idején az alperes felperes által is tudottan élettársi kapcsolatban élt T. K.-val, aki előtt az alperes a felperessel való kapcsolatát eltitkolta, ezért azt sem mondta el neki, hogy a gépkocsit felperestől kapta. A felperes személyes meghallgatásakor elmondta, hogy hetente - kéthetente egy alkalommal találkoztak (11. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal 10-11. bekezdés). Arra vonatkozóan nem merült fel adat, hogy a felperes szorgalmazta volna az alperesnek T. K.-val való szakítását, megkérte volna az alperes kezét, vagy más módon tudtára adta volna, hogy vele intenzívebb, tartós kapcsolatra vágyik. Mindezek a körülmények arra engednek következtetni, hogy a felek között egy meglehetősen laza, 2009. decemberétől 2010. nyaráig a szexualitásra is kiterjedő, baráti kapcsolat állott fenn, és ennél többet egyikük sem igényelt.

Ezen kapcsolat fennállása alatt, 2010. januárjában ajándékozta a gépkocsit a felperes az alperesnek. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes nem bizonyította, hogy az ajándékozáskor bármilyen feltevése volt, és ezt az ajándékozással kapcsolatos feltevését az alperes tudomására hozta.

Az esetleges feltevés körében maga a felperes is ellentmondásosan nyilatkozott. Keresetlevelében azt állította, hogy az ajándékozásra a „tartós párkapcsolat reményében” került sor; vagyis feltevése az volt, hogy az alperessel fennálló kapcsolata tartós lesz. Ehhez képest még a másodfokú eljárásban sem tudott nyilatkozni arra, hogy

milyen időtartamú kapcsolat fennállását tekintette volna olyan tartósnak, ami már nem alapozta volna meg az ajándék visszakövetelését.

Az elsőfokú bíróság 2012. január 18. napján tartott tárgyalásán pedig a felperes úgy nyilatkozott, hogy az ajándékozáskor feltevését úgy közölte az alperessel, hogy: „kijelentettem, hogy én bizalmat fektettem ebbe a kapcsolatba, de ha hűtlen lesz, akkor visszakérek tőle mindent”. (5. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal)

A másodfokú bíróság álláspontja szerint ebből a kijelentésből - ha valóban elhangzott is - nem következik az, hogy az ajándékozás azért történt, mert az volt a felperes feltevése, hogy hosszú távú, tartós érzelmi kapcsolatuk lesz az alperessel.

A másodfokú bíróság tehát az elsőfokú bírósággal ellentétben nem látta bizonyítotttnak, hogy a felperes az ajándékozáskor kifejezésre juttatta az alperes felé azon elvárását, miszerint az ajándékot tartós párkapcsolat reményében adja. Az elsőfokú bíróság által e körben hivatkozott tanúvallomások ennek igazolására alkalmatlanok. Az ügyletkötésről ugyanis a tanúk mindegyike utólag, vagy a felperes elmondásából, vagy szóbeszédéből szerzett tudomást. Emellett az ajándékozás körülményeiből és a felek között az ajándékozáskor és azt követően fennállott kapcsolatból sem lehet arra következtetni, hogy a felperes alappal bízhatott az ajándékozáskor élettársi kapcsolatban élő alperessel jövőben létesítendő tartós párkapcsolat kialakításában.

A felek között emellett, egyik fél által sem vitatottan, jelentős anyagi különbség volt. A felperes által nyújtott ajándékot az alperes okkal értelmezhetette a luxusautókat gyűjtő, tehetős ember hírében álló felperes részéről csupán egy nagyvonalú gesztusnak, melyet a felperes akár az addigi kapcsolatuk miatt érzett hálája jeleként, akár az alperes iránt érzett szerelem okán ajándékozott.

A feltevés ajándékozáskori meglétét és annak végleges megghiúsulását illetően a bírósági gyakorlat következetes abban, hogy az ajándék visszakövetelésére e jogcímen kizárólag akkor kerülhet sor, ha a visszakövetelés alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó kifejezetten, vagy legalább a megajándékozott által kétséget kizáróan, felismerhető módon kinyilvánítja. Az ajándékozó esetleges olyan elképzelései, vagy reményei, amelyeket sem az ajándékozáskor, sem később nem juttatott kifejezésre, nem azonosíthatóak a jogszabályban említett feltevással. Nem pótolja a jogszabályban említett feltevés ajándékozáskori meglétét az, hogy az ajándékozásra esetleg meggondolatlanul került sor, és ezért azt az ajándékozó később esetleg megbánta. Az ilyen megszorító értelmezésnek megfelelő feltevés ajándékozáskori megléte kétséget kizáró bizonyítottságának a hiányában fogalmilag nem kerülhet szóba

a feltevés végleges megghiúsulása sem. Ehhez hasonlóan foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság a Pfv.II.20.640/1996. számú eseti döntésében (BH. 1998/3. sz. 126.).

A fentiek alapján a másodfokú bíróság álláspontja szerint az ajándék visszakövetelésének nincs helye.

A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelemmel élt a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezése, valamint - annak tartalmát tekintve - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása iránt.

A felülvizsgálati kérelmének részletesen kifejtett indokai szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és az arra alapított érdemi döntése is helyes. A másodfokú bíróság azonban a megállapított tényállást felülmérlegelte, és ennek során a rendelkezésre álló bizonyítékokat újból, de a Pp. 206. § (1) bekezdését sértő módon, iratellenesen és kirívóan okszerűtlenül mérlegelte és a keresetet a Ptk. 582. § (3) bekezdésének a téves alkalmazásával utasította el.

A felperes többször is hivatkozott a perben arra, hogy ő maga helytelenítette az alperes más férfival folytatott kapcsolatát, emiatt az alperest számon kérte, sőt ezáltal családi konfliktust is okozott az édesapjával (5. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldala). A felperes álláspontja szerint egy kapcsolatban a hűség - különös figyelemmel az alperesi „bújkáló” magatartásra - köztudomásúan alapvetőnek minősül, egy „nem szoros, baráti” kapcsolatban a kizárólagosság igénye nem fogalmazódik meg ilyen erőteljesen.

A felperesnek az az állítása, miszerint „bizalmat fektetett a kapcsolatba” és hűtlenség esetén az ajándékot visszaköveteli, arra utal, hogy monogám kapcsolatra törekedett az alperessel, amely felnőtt emberek vonatkozásában tartós, komoly kapcsolatra utal. A jogerős ítélet szerint „nem merült fel arra adat, hogy a felperes szorgalmazta volna az alperes T. K.-val való szakítását.” Ez azonban nem felel meg a valóságnak és az eljárás adatainak, mert ellentétes a felperes személyes előadásával és P. K. tanú csalódásra vonatkozó nyilatkozatával is (5. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal és 9. sorszámú jegyzőkönyv).

Az alperes többször panaszkodott, hogy nincs saját autója, ezért kénytelen az édesapjának a rossz műszaki állapotú autójával járni, ezért a felperes megsajnálta őt, és felajánlotta, hogy értékesítsék az általa használt autót és az alperes édesapjának a segítségével, valamint a felperes anyagi támogatásával vásároljanak újabbat. Az alperes közölte, hogy az édesapja nem tud a számára anyagi segítséget nyújtani és a régi autót is visszakéri, ezért ajánlotta fel a felperes, hogy vásárol a számára egy jobb állapotú gépkocsit,

de közölte vele azt is, hogy reméli, nem fog benne csalódní, az pedig fel sem merült benne, hogy fél éven belül megromlik a kapcsolatuk.

Amennyiben a felek közötti kapcsolat tekintetében nem került volna szóba a tartósság, akkor a felperesnek nem kellett volna „szégyenkeznie” amiatt, hogy az alperes rossz műszaki állapotú autón jár. A felperes a házasságának megszűnését közokirattal igazolta, az pedig nem vitatható, hogy a felek kapcsolata az alperesnek felróható okból hiúsult meg, hiszen ő alakított ki, illetve folytatott a felperessel fennálló kapcsolatának ideje alatt más kapcsolatot. A felróhatóságnak ugyanakkor ebben a körben nincs jelentősége, hiszen elegendő a kapcsolat végleges megghiúsulásának ténye.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

I. A jogerős ítélet a peres felek egymással ellentétes előadásának, a kihallgatott tanúk vallomásának, valamint a becsatolt okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történő értékelése alapján, megalapozottan állapította meg a felek jogvitájának az érdemi elbírálásához szükséges tényállást.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nem fellebbezett és az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást sem vitatta, az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság pedig – az ítéletének indokolásából kifejezetten is kitűnően – az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást túlnyomó részben helyesnek, az abból levont jogi következtetését viszont alapvetően tévesnek ítélte.

Az elsőfokú ítélet alapjául szolgáló tényállás – kisebb mértékű – módosítása során a másodfokú bíróság a bizonyítási teher Pp. 164. §-ában foglalt főszabályának a helyes alkalmazásával értékelte a felperes terhére mindazon tények bizonyítatlanságát, amelyek vonatkozásában a felperesnek állott érdekében az, hogy az alperes tagadásával szemben a saját tényállításait a bíróság valónak fogadja el.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő

eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

II. A Ptk. - jogerős ítélet által helyesen idézett - 582. § (3) bekezdése alapján az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket akkor is, ha az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékot adta, utóbb véglegesen megghiúsult, és enélkül az ajándékozásra nem került volna sor.

Az idézett törvényhely alkalmazásával összefüggésben helyesen hivatkozott mindkét fokú bíróság arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság - utóbbi törvényhelyhez kapcsolódó - PK 76. számú állásfoglalásának I. pontja szerint az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges megghiúsulása miatt csak akkor követelhető vissza az ajándék, illetőleg csak akkor követelhető az ajándék helyébe lépett érték, ha az ajándékozás összes körülményére kiterjedő vizsgálódás alapján az állapítható meg, hogy valamilyen lényeges körülményre vonatkozó feltevés indította az ajándékozót az ajándékozásra, és e feltevés nélkül az ajándékozásra kétséget kizáróan nem került volna sor, azzal, hogy e tekintetben a bizonyítás az ajándékozót terheli.

Az ítélezési gyakorlattal összhangban mutattak rá a perben eljáró bíróságok arra is, hogy téves feltevés címén az ajándékot csak akkor lehet visszakövetelni, ha az ajándékozás alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánította (BH 2008/149-II.), mert a visszakövetelés törvényi feltételeként meghatározott feltevés nem azonosítható sem az ajándékozó esetleges elképzelésével és reményével (BH 2000/491., BH 1985/104.), sem pedig az ajándékozó általános erkölcsi elvárásaival.

A megállapított tényállás alapján azonban az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az ajándékozaskor a felperes az alperes számára kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánította volna azt a feltevését, mely szerint az ajándékozásra az alperessel fennálló hosszú távú érzelmi kapcsolatának a reményében kerül sor.

Ezzel szemben a másodfokú bíróság - a részletesen kifejtett helyes indokai szerint - okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az ajándékozaskor jelen nem lévő, arról csak a felperes egyoldalú előadása vagy szóbeszéd alapján, utólag értesülő tanúknak az egymással és a felperes önmagában is ellentmondó tényállításaival is részben ellentétes vallomása alapján nem állapítható meg - az alperes tagadásával szemben - az, hogy a felperes az ajándékozaskor az alperes által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánította volna azt a feltevését, miszerint az ajándékot a

tartós párkapcsolat reményében adja az alperesnek. Ilyen következtetés levonására a felek 2009. szeptember végétől vagy október elejétől 2010. szeptemberéig tartó és 2009. decemberétől 2010. nyaráig a szexualitásra is kiterjedő kapcsolatának a jellege, az ajándékozás előzményei és körülményei, valamint a felek ezt követően tanúsított magatartása sem ad alapot.

Helyesen fejtette ki a másodfokú bíróság azt is, hogy a felperesnek a hosszú távú, tartós érzelmi kapcsolat alperessel való jövőbeni kialakítására vonatkozó állítólagos feltevése ajándékozáskori meglétének és alperes előtti kinyilvánításának a bizonyítására nem ad alapot az sem, ha a felperes az ajándékozáskor valóban kijelentette, hogy: „én bizalmat fektettem ebbe a kapcsolatba, de ha hűtlen lesz, akkor visszakérek tőle mindent.” Nem merült fel a perben olyan adat, hogy a felperes - a felek megismerkedésekor és a kapcsolatuk teljes tartama alatt is folyamatosan más férfival élettársi kapcsolatban élő - alperesnek akár az élettársával való szakítását, akár a vele való intenzívebb, tartós párkapcsolatának a kialakítását szorgalmazta volna, ezért az alperes - a másodfokú bíróság helyes indokai szerint - okkal értelmezhetette a felperes által nyújtott ajándékot - a luxusautókat gyűjtő és tehetős ember hírében álló - felperes részéről egy nagyvonalú gesztusnak, amelyet akár az addigi kapcsolatuk miatt érzett hálája jeleként, akár az általa érzett szerelem okán nyújtott neki.

A felperesnek az ajándékozáskor vagy később kifejezésre nem juttatott esetleges elképzelései és reményei nem azonosíthatók a jogszabály által az ajándék visszakövetelésének a törvényes feltételeként megkívánt feltevessel, a feltevés ajándékozáskori megléte bizonyítottságának a hiányában pedig fogalmilag nem kerülhet szóba annak a végleges megghiúsulása sem, ezért az ajándék Ptk. 582. § (3) bekezdésére alapított visszakövetelésének nincs helye.

A kifejtettek miatt a Kúria a jogerős ítéletet - a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. § (3) bekezdése alapján az érdemi döntés részletesen kifejtett helyes indokaira is utalva - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a Kúria az alperes felülvizsgálati eljárással felmerült költségeinek viseléséről.

Budapest, 2013. november 26.

Dr. Kőrös András s.k. a tanács elnöke, dr. Csúri Éva s.k. előadó bíró, dr. Makai Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő